

Stockholm 2016-05-26

Dnr 1631-2015/16

Konstitutionsutskottets delegationsresa till Brasilien den 28 mars–2 april 2016

Resans syfte

Konstitutionsutskottet beslutade den 3 mars 2016 att med en delegation från konstitutionsutskottet besöka Brasilien (Brasilia och Manaus) vecka 13, 2016. Syftet med resan var en fördjupad förståelse för det brasilianska statskicket och att inhämta erfarenheter och studera frågor inom utskottets beredningsområden, bl.a. konstitutionella frågor, valfrågor, frågor om fri- och rättigheter, minoritetsfrågor, mediepolitik, partifinansiering, förebyggande arbete mot korruption och relationen mellan federationen och delstaterna samt frågor kring parlamentarisk kontroll.

Redogörelse för resan

Besöket inleddes på Sveriges ambassad i Brasilia med en genomgång av det politiska läget i landet om bl.a. anklagelser för mutbrott på hög politisk nivå, korruption i det statligt ägda oljebolaget Petrobras, en eventuell riksriättsprocess mot presidenten och stora demonstrationer. En kompletterande analys av det aktuella läget och en orientering av de politiska institutionerna gavs av en professor i statsvetenskap från Brasiliens universitet.

Frågor som diskuterades vid möten med utskott i både deputeradekammaren och senaten handlade bl.a. om landets unga konstitution, det fragmenterade partisystemet med frekventa partibyten och avsaknad av tröskelnivå till kongressen samt utmaningen med presidentstyre med en koalitionsregering bestående av nio partier. Vidare diskuterades möjligheten till finansiella reformer som dock den nuvarande konstitutionen ger ett mycket litet utrymme till. Medborgarinitiativ lyftes fram som en möjlighet för medborgare att delta i lagstiftningsprocessen.

Delegationen besökte olika myndigheter bl.a. motsvarigheten till Riksrevisionen där diskussionen handlade bl.a. om revisionens inriktning och granskningen som ligger till grund för diskussion om riksriät mot presidenten. Hos justitieministern diskuterades bl.a. partifinansiering, korruption, åklagare, demokrati och det politiska läget. På Valdomstolen fick delegationen information om valförfarandet och en demonstration av elektronisk röstning. Olika frågor diskuterades, bl.a. gemensamma eller skilda valdagar.

Under besöket hos ministern för kvinnofrågor, jämställdhet och mänskliga rättigheter samtalades det kring svårigheten för kvinnor och andra minoriteter att ta del i det politiska livet. Även kvinnorörelser och kvotering berördes. Vidare fick delegationen information om den aktuella utbredningen av zika-viruset av en professor vid bioetiska institutet ANIS. Delegationen samtalade även med en korrespondent för Reuters Brasilia, kring pressfrihet, rapporteringen i media och det politiska läget.

I Manaus besökte delegationen guvernören som gav en presentation om delstatens speciella förhållanden i Amazonas regionen och om tankar kring utvecklingen av frihandelszonen med ekonomi och ekologi som ledord. Diskussionen handlade också till stor del om ursprungsbefolkningen med det organ som representerar dem i delstatsparlamentet.

Vid besöket på delstatsparlamentet diskuterade delegationen med talmannen och andra ledamöter i delstatsparlamentet. Diskussionerna handlade om bl.a. demokratifrågor, kvinnors deltagande i politiken, nationella resurser, miljö och ojämlikhet i levnadsstandard. Delegationsledaren höll inledningsvis ett anförande inför delstatsparlamentets ledamöter.

Under besöket hos Sveriges honorärkonsul i Manaus hölls även en kort presentation av den Manausbaserade utgreningen av utskottet med ansvar för hållbar utveckling i regionen (SUFRAMA). Därefter besökte delegationen frihandelsområdet och det svenska företaget Electrolux (som här producerar mikrovågsugnar och ventilationer). Även ett besök till ett militärcenter gjordes. Bland annat togs upp militärens roll i samhället.

Ett genomgående tema under veckan var frågan om ursprungsbefolkningens rättigheter i Amazonas. Delegationen fick ta del av olika perspektiv i frågan genom besök hos deputeradekammarans parlamentariska granskningsutskott för FUNAI och INCRA (CPI), myndigheten FUNAI i Brasilia och dess lokalkontor i Manaus. Detta avslutades med ett besök vid ett reservat vid floden Rio Negro. Diskussionerna handlade till stor del om ursprungsbefolkningens rätt till markområden som den federala regeringen förfogar över men som andra grupper eller företag nyttjar.

Delegationen ställer sig bakom redogörelsen.

BILAGA 1

Konstitutionsutskottets delegation:

Björn von Sydow (S)

Jonas Millard (SD)

Jonas Gunnarsson (S)

Per-Ingvar Johnsson (C)

Mia Sydow Mölleby (V)

Emilia Töyrä (S)

Berit Högman (S)

Lisbeth Sundén Andersson (M)

Utöver dessa deltog 2 tjänstemän från konstitutionsutskottets kansli

BILAGA 2

Program för konstitutionsutskottets besök i Brasilien vecka 13, 2016

Brasilia (28–30 mars)

Programpunkter

Sveriges ambassad

Forskare vid Brasiliens universitet med särskild inriktning på konstitutionell politik.

Utskottet för konstitutionella frågor, rättvisa och medborgarskap (deputeradekammaren)

Granskningsutskott, CPI (deputeradekammaren)

Utskottet för konstitutionella frågor, rättvisa och medborgarskap (senaten)

Utskottet för mänskliga rättigheter och lagstiftning (deputeradekammaren)

Utskottet för mänskliga rättigheter och lagstiftning (senaten)

Institutet ANIS – ett bioetiskt institut och NGO

Riksrevisionen

Etikrådet (deputeradekammaren)

Forskare om Brasiliens politiska och ekonomiska situation

National Indian Foundation (FUNAI)

Justitieministern

Minister för kvinnofrågor, jämställdhet och mänskliga rättigheter

Valdomstolen

Manaus (31 mars–2 april)

Programpunkter

Manaus guvernör

The Manaus Free Trade Zone

Delstatsparlamentet

Militära träningscentret

Honorärkonsuln

FUNAI:s lokalkontor

Sustainable Development Reserve (fältbesök)